

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO-564860-II/07/PS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 17/10/2008r.

Pan
Prof. dr hab. Zbigniew Ćwiąkański
Minister Sprawiedliwości -
Prokurator Generalny
Warszawa

Wielce Szanowny Panie Ministrze

W moim Biurze przeprowadzona została analiza danych statystycznych dotyczących postępowań dyscyplinarnych w zawodach prawniczych: sędziego sądu powszechnego, prokuratora, adwokata, radcy prawnego i notariusza.

Analiza tych danych nie dostarczyła mi podstaw do ogólnej oceny efektywności postępowań dyscyplinarnych lub poziomu etycznego środowisk.

Dane te pozwalają jednak na wysunięcie następujących wniosków:

Po pierwsze: zawieszanie postępowań dyscyplinarnych ze względu na równoległe prowadzone w sprawie o ten sam czyn postępowanie karne rodzi niebezpieczeństwo przedawnienia przewinienia dyscyplinarnego w przypadku zakończenia postępowania karnego orzeczeniem stwierdzającym, że dana osoba nie dopuściła się przestępstwa. Należy bowiem podkreślić, iż konkretne zachowanie przedstawiciela zawodów prawniczych, niebędące przestępstwem, może mimo to stanowić delikt dyscyplinarny.

Po drugie: zawieszanie postępowania dyscyplinarnego ze względu na równoległe prowadzone postępowanie karne wydaje się być główną przyczyną przewlekłości postępowań dyscyplinarnych. W szczególności, jak wynika ze zgromadzonych przeze mnie danych dotyczących postępowań dyscyplinarnych prowadzonych przeciwko sędziom sądów powszechnych, z tego powodu nie zostało jeszcze zakończonych 8 postępowań dyscyplinarnych, rozpoczętych w latach 2001 - 2004.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż możliwość zawieszenia postępowania dyscyplinarnego za względu na równoległe prowadzone w tej samej sprawie postępowanie karne wynika wprost z przepisów: art. 67 ust. 1 z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2002 r., Nr 123, poz. 1059 ze zmianami), art. 86 ustawy z

dnia 26 maja 1982 r. o adwokaturze (Dz.U. z 2002 r., Nr 123, poz. 1058); w przypadku pozostałych zawodów prawniczych do zawieszenia postępowania dyscyplinarnego może dojść poprzez posiłkowe stosowanie przepisu art. 22 Kodeksu postępowania karnego (notariusze, sędziowie sądów powszechnych, prokuratorzy).

Zgodnie z tym ostatnim przepisem, postępowanie zawiesza się, jeśli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania, a w szczególności, jeśli nie można ująć oskarżonego, albo nie może on brać udziału w postępowaniu z powodu choroby psychicznej, lub innej ciężkiej choroby. W doktrynie podkreśla się, iż wyrażenie "długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania" jednoznacznie wskazuje na to, że zaistnieniu przesłanki zawieszenia postępowania odpowiada tylko taka sytuacja, w której prowadzenie postępowania jest w ogóle niemożliwe, nie zaś taka, w której występują wprawdzie trudności w przeprowadzeniu postępowania, lecz nie wyłączają one takiej możliwości. Niemożność przeprowadzenia postępowania, jako warunek stosowania zawieszenia podkreśla się też w orzecznictwie (post. SN z 13 I 1973 r., II KZ 171/73, OSNKW 1973, z. 10, poz. 127; post. SA w Rzeszowie z 3 III 1992 r., II AKz 12/92, OSA 1993, z. 10, poz. 60; za: Z. Gostyński: Komentarz do art. 22 k.p.k., [w] Gostyński (red.), J. Bratoszewski, L. Gardocki, S.M. Przyjemski, RA. Stefański, S. Zabłocki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I, Dom Wydawniczy ABC, 1998.).

W mojej ocenie, równoległe prowadzenie postępowania karnego nie stanowi przeszkody w toku postępowania dyscyplinarnego, nie da się bowiem racjonalnie uzasadnić w jaki sposób wykonywanie czynności w postępowaniu karnym uniemożliwia prowadzenie postępowania dyscyplinarnego. Uwaga ta odnosi się do tych pragmatyk, które nie przewidują możliwości zawieszenia postępowania dyscyplinarnego ze względu na równoległe prowadzone postępowanie karne. W stosunku do pozostałych (dotyczących adwokatów i radców prawnych) trudno dopatrzeć się uzasadnienia możliwości zawieszenia postępowania dyscyplinarnego ze względu na równoległe prowadzone postępowanie karne. Należy bowiem zauważyć, iż po pierwsze: organ prowadzący postępowanie karne nie jest związany orzeczeniem komisji dyscyplinarnej lub sądu dyscyplinarnego, z drugiej zaś strony prawomocne orzeczenie w przedmiocie umorzenia postępowania karnego lub uniewinnienia nie przesądza o tym, że oskarżony nie popełnił przewinienia dyscyplinarnego.

W związku z przedstawioną argumentacją uprzejmie proszę Pana Ministra o rozważenie możliwości podjęcia działań mających na celu zwiększenie efektywności i sprawności prowadzonych przeciwko członkom zawodów prawniczych postępowań dyscyplinarnych w zakresie, w jakim dochodzi do przewlekłości tych postępowań spowodowanych nieuzasadnionym ich zawieszaniem.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski